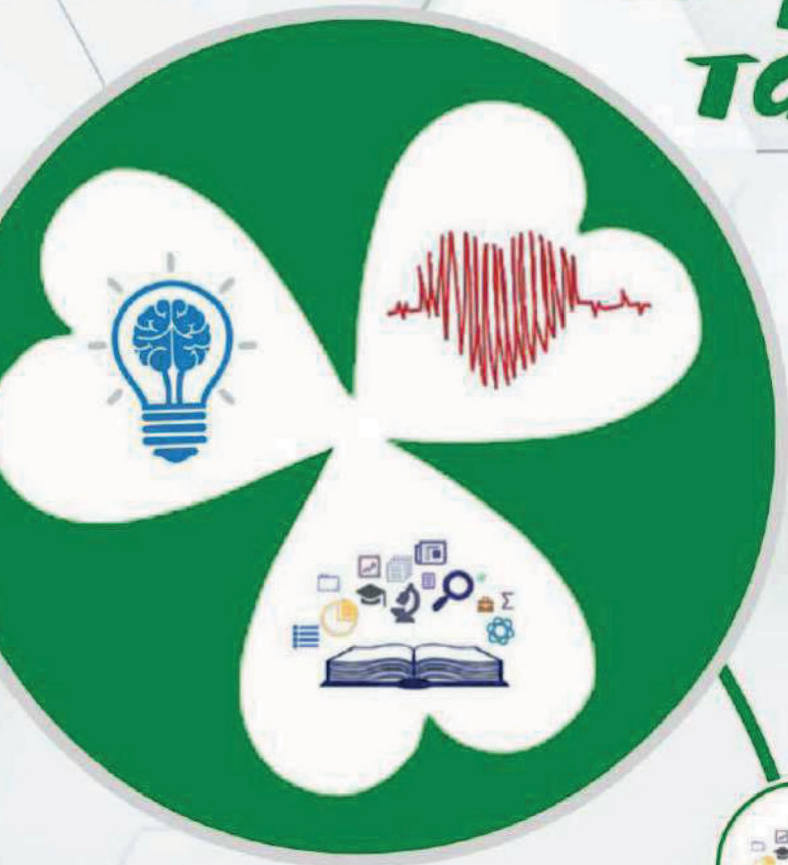

Наукові перспективи
Видавнича група

Перспективи та інновації науки

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

СЕРІЯ "МЕДИЦИНА"

№4(38)2024

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Громадська організація «Християнська академія педагогічних наук України»

Громадська організація «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з
духовно-морального виховання»

*за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської*

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 4(38) 2024

Київ – 2024

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Luhansk State Medical University

Public scientific organization "System of healthy longevity in the metropolis"

Public organization "Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine"

Public organization "All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of
Spiritual and Moral Education"

*with the assistance of the KNP "Clinical Hospital No. 15 of the Podilsky District of Kyiv",
Nutrition Center of Natalia Kalinovska*

"Prospects and innovations of science"

(Series "Pedagogy", Series "Psychology", Series "Medicine")

Issue № 4(38) 2024

Kiev – 2024

ISSN 2786-4952 Online

УДК 001.32:1/3](477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-4\(38\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-4(38))

**«Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»):
журнал. 2024. № 4(38) 2024. С.1482**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021
№ 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023
№ 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222**

**Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів
наук з державного управління» (Рішення від 16.04.2024, № 7/4-24)**

*Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської.*

Журнал заснований з метою розвитку наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні, за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку медицини, психології, педагогіки та. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Голова редакційної колегії:

**Жукова Ірина
Віталіївна**

кандидат наук з державного управління, доцент, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Головний редактор: Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна).

Заступник головного редактора: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна);

Заступник головного редактора: Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна);

Заступник головного редактора: Жуковський Василь Миколайович — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови Національного університету "Острозька академія" (Рівне, Україна).

Редакційна колегія:

1. Бабова Ірина Костянтинівна - доктор медичних наук, професор, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського" (Одеса, Україна)
2. Бабчук Олена Григоріївна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
3. Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
4. Балахтар Катерина Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
5. Бартењева Ірина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
6. Біляковська Ольга Орестівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
7. Вадзюк Степан Нестерович - доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, почесний академік Національної академії педагогічних наук України, завідувач кафедри фізіології з основами біотики та біобезпеки Тернопільського національного університету імені І.Я. Горбачевського України (Тернопіль, Україна)
8. Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Сташіца в Пілі (м. Піла, Польща)
9. Гвожджєвіч Сильвія — кандидат наук, Державна професійна вища школа ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща)
10. Головач Наталія Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

11. Гречановська Олена Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри філософії та гуманітарних наук Вінницького національного технічного університету (Вінниця, Україна)
12. Гудзь Наталія Іванівна - доктор фармацевтичних наук, професор, ад'юкт кафедри фармації і екологічної хімії Опольського університету, доцент кафедри технологій ліків та біофармації Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (Львів, Україна)
13. Гуменикова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Придніпурської філії Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
14. Дерстуганова Наталя Вікторівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету (Запоріжжя, Україна)
15. Долгова Олена Миколаївна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
16. Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
17. Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
18. Инживська Леся Анатоліївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
19. Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
20. Кардаш Оксана Любомирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматики, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
21. Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
22. Коваль Галина Миколаївна - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри мікробіології, вірусології, епідеміології з курсом інфекційних хвороб Ужгородського національного університету (Ужгород, Україна)
23. Ковальчук Анна Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053 Психологія Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
24. Корильчук Неоніла Іванівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
25. Корнієнко Петро Сергійович - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого прокурора по роботі з коледжами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
26. Кравчук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
27. Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», завідувач кафедрою фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна» (Хмельницький, Україна)
28. Крайник Григорій Сергійович - кандидат юридичних наук, доцент, доцент Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)
29. Левков Анатолій Анатолійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна)
30. Лігоцький Анатолій Олексійович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна)
31. Лисенко Дмитро Андрійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Вінницького національного медичного університету (Вінниця, Україна)
32. Лич (Назарук) Оксана Миколаївна - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
33. Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
34. Мальцев Дмитро Валерійович кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
35. Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітних Технологій (м. Київ, Україна)
36. Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна)
37. Мігенько Богдан Орестович – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
38. Мігенько Людмила Михайлівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
39. Мідський Сергій Людвигович – професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан)
40. Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
41. Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
42. Мочалов Юрій Олександрович - доктор медичних наук, професор, професор кафедри хірургічної стоматології та клінічних дисциплін ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
43. Нікульчев Микола Олександрович – доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри філософії НУ «ОМА» (Одеса, Одеська область, Україна)
44. Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України (Київ, Україна)
45. Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
46. Попель Оксана Василівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української та іноземної філології Одеського національного технологічного університету (Одеса, Україна)
47. Приходькіна Наталія Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
48. Прокоф'єва Марина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
49. Сирник Ярослав - доцент кафедри антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
50. Трушкіна Наталія Валеріївна - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва, Інститут економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
51. Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
52. Філіппова Лариса Валеріївна – доктор педагогічних наук, кандидат хімічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри медичної біохімії та молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, (Київ, Україна)
53. Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
54. Чаусова Тетяна Володимирівна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
55. Черська Марія Сергіївна - доктор медичних наук, завідувачка консультативно-діагностичним відділенням Державної Установи «Інститут ендокринології та обміну речовин НАМН України» (Київ, Україна)
56. Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
57. Шевченко Валерія Геннадіївна - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії #2 Одеського національного медичного університету (Одеса, Україна)
58. Яковичка Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

Степанюк С.І., Городинська І.В., Коваль В.Ю., Грабовський Ю.А. <i>Становлення "товариства сприяння фізичному розвитку дітей" в херсоні в кінці ХІХ – початку ХХ століття та його вплив на здоров'я підростаючого покоління в регіоні.....</i>	691
Сурков К.Ю., Книшук А.В., Сорокун С.В. <i>Інноваційні методи навчання при вивченні об'єктно орієнтованих мов програмування для майбутніх ІТ-фахівців.....</i>	704
Сухомлин Т.А., Запорожець Т.М., Сухомлин А.А., Павленко Г.П., Юдіна К.Є. <i>Перспективи використання основних концепцій фізіології в медичній освіті.....</i>	713
Теличко Н.В., Кончович К.Т., Бурих О.Р. <i>Лінгво-дидактичні та методичні засади використання квест-технологій у ситуаціях навчальної комунікації для формування культурознавчої компетентності майбутніх учителів іноземної мови.....</i>	721
Тимошенко Н.Є. <i>Використання інтерактивних методів навчання у викладацькій діяльності.....</i>	730
Тищенко О.І. <i>Психолого-педагогічні поняття громадянського виховання студентів.....</i>	741
Фельцан І.М. <i>Тенденції розвитку моделі іношомовної освіти у Швеції у контексті соціальних змін.....</i>	753
Філімонова Т.В. <i>Підготовка майбутніх вчителів початкової школи до організації групової навчальної діяльності і молодших школярів в умовах НУШ.....</i>	763
Чейпеш І.В., Маляр Л.В., Кухта В.В., Кухта М.І. <i>Екологічна складова іношомовної підготовки студентів закладів вищої освіти: зміст, мотивація впровадження, механізми реалізації.....</i>	775
Чепелюк А.В., Лівак П.Є., Євтушенко В.В. <i>Розвиток цифрових компетентностей у фахівців із фізичної культури і спорту: теорія та практика.....</i>	786
Чичук А.П., Кучай Т.П., Біда О.А. <i>Формування художньо-естетичних потреб майбутніх фахівців хореографічного мистецтва шляхом упровадження інноваційних технологій в освітній процес.....</i>	799

Доведено ефективність застосування квест-технологій у процесі навчання, спрямованого на розвиток культурного розуміння та міжкультурної взаємодії. В статті проаналізовано педагогічні стратегії та інструменти, які допомагають студентам активно взаємодіяти з мовним матеріалом та культурним контекстом, сприяючи формуванню їх культурознавчої компетентності. Виокремлено ефективні види квест-технологій у ситуаціях навчальної комунікації для формування культурознавчої компетентності майбутніх учителів іноземної мови. Підтверджено важливість інтеграції квест-технологій у практику викладання іноземних мов з метою підвищення якості навчання та підготовки майбутніх учителів до міжкультурного спілкування.

Ключові слова: квест-технології, культурознавча компетентність, лінгво-дидактичні засади, ситуації навчальної комунікації, майбутні вчителі іноземної мови.

Telychko Natalia Viktorivna doctor of pedagogical sciences, professor of the Department of English language and literature with teaching methods, Mukachevo State University, Mukachevo, 89600, St. Uzhhorodskaya, 26, tel.: (050) 535-32-59, <https://orcid.org/0000-0002-1779-333X>

Konchovych Kateryna Tyberiiivna candidate of pedagogical Sciences, associate professor of the Department of English language and literature with teaching methods, Mukachevo State University, Mukachevo, 89600, St. Uzhhorodskaya, 26, tel.: (066) 506-97-84, <https://orcid.org/0000-0001-8035-9205>

Burykh Oleksandra Ruslanivna student of the 1st year (second) master's level of higher education, specialty 014 Secondary education, specialization 014.021 English language and foreign literature, Mukachevo State University, Mukachevo, 89600, St. Uzhhorodskaya, 26, tel.: (050) 535-46-56

LINGUODIDACTIC AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF QUEST TECHNOLOGIES USAGE IN EDUCATIONAL COMMUNICATION SITUATIONS FOR THE FORMATION OF CULTURAL COMPETENCE OF FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS

Abstract. Linguodidactic and methodological principles of quest technologies usage in situations of educational communication for the formation of cultural competence of future foreign language teachers have been considered in the article. The expediency of developing the cultural competence of future foreign language teachers, determined by the requirements of modern society for the training of a specialist capable of fulfilling the role of a mediator of cultures in the conditions of intercultural communication in one's own professional activity, has been justified.

УДК [378:81'243:005.332.2]:316.42(485)(045)

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-4\(38\)-753-762](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-4(38)-753-762)

Фельцан Інна Михайлівна доктор філософії, старший викладач кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання, Мукачівський державний університет, <https://orcid.org/0000-0003-4169-9922>

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ МОДЕЛІ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ У ШВЕЦІЇ У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН

Анотація. Статтю присвячено дослідженню проблематики розвитку іншомовної освіти у Швеції у контексті змін викликаних глобалізацією та елементів її прояву на життя населення.

Встановлено, що головною рисою шведського соціуму є мультилінгвізм, який отримав широку підтримку серед громадян країни, та проявлений у моделі іншомовної освіти. За таких умов, іноземна мова виконує регулюючу функцію з підтримки гуманістично орієнтованого мислення, що характеризується толерантним відношенням до різних мов і культур у суспільстві.

Досліджено, що передумовами для поширення мультилінгвізму у Швеції стали історичні події, економічний розвиток, міжнародна діяльність, інтелектуальний обмін, активна міграція. Визнання цінності всіх мов спонукає до виходу за межі знання однієї іноземної мови у школах. Іноземці, які бажають здобути професійну освіту у шведських вузах повинні вивчати шведську, адже численні програми представлені лише шведською – що є відповіддю на необхідність розвитку шведської наукової мови та підтримка попередніх надбань.

У ході дослідження було виявлено ключові ланки іншомовної освіти, які знаходяться на етапі трансформації чи переосмислення, для того, щоб відповідати вимогам часу, зокрема методика іншомовної освіти. За таких умов з'являється окремий напрям у стратегії іншомовної освіти, де навчання шведської мови для іноземців виступає важливим елементом освіти на всіх її етапах.

Проаналізовано переваги та недоліки традиційних методів і технологій іншомовної освіти у Швеції, які потребують модернізації у контексті навчання у полікультурних групах.

Дослідження тематики освітніх програм Стокгольмського університету, одного з найбільших закладів вищої освіти Швеції, підтвердило соціальний інтерес до іноземної мови як засобу формування світогляду та корегування поведінки людини, впливу на її інтелект. Також виявлено, що гуманітарні виклики, з якими довелось зіштовхнутися людству за останні роки, змусили переглянути форми організації іншомовної освіти, які б відповідали критеріям гнучкості, мобільності та студентоцентризму.

Ключові слова: модель іншомовної освіти, стратегія, мультилінгвізм, комунікація, метод, зміст іншомовної освіти.

Feltsan Inna Mykhaylivna PhD in Pedagogy, senior lecturer at the Department of English Language, Literature and Teaching, Mukachevo State University, Mukachevo, <https://orcid.org/0000-0003-4169-9922>

TRENDS IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION MODEL IN SWEDEN IN THE CONTEXT OF SOCIAL CHANGES

Abstract. The article is dedicated to the examination of issues related to the development of foreign language education in Sweden in the context of changes brought about by globalization and their manifestations in the lives of the population.

It's been established that the main feature of Swedish society is multilingualism, which has gained broad support among the country's citizens and is manifested in the model of foreign language education. Under these conditions, foreign languages perform a regulatory function in supporting humanistically oriented thinking, characterized by a tolerant attitude towards different languages and cultures in society.

It has been investigated that the prerequisites for the spread of multilingualism in Sweden have been historical events, economic development, international activity, intellectual exchange, and active migration. Recognition of the value of all languages encourages going beyond the knowledge of one foreign language in schools. Foreigners wishing to obtain professional education in Swedish universities must study Swedish, as numerous programs are presented only in Swedish – which is a response to the need for the development of the scientific language and the support of previous achievements.

During the research, key aspects of foreign language education that are undergoing transformation or rethinking to meet the demands of the time have been identified, particularly the methodology of foreign language education. Under such conditions, a separate direction in the strategy of foreign language education emerges, where teaching Swedish to foreigners becomes an important element of education at all its stages.

Advantages and disadvantages of traditional methods and technologies of foreign language education in Sweden have been analyzed, which require modernization in the context of teaching in multicultural groups.

The study of educational programs at Stockholm University, one of the largest institutions of higher education in Sweden, has confirmed the social interest in foreign languages as a means of shaping worldview and behavior correction, as well as their influence on intelligence. It has also been found that humanitarian challenges faced by humanity in recent years have necessitated a review of the forms of organization of foreign language education, which would meet the criteria of flexibility, mobility, and student-centeredness.

Keywords: foreign language education model, strategy, multilingualism, communication, method, content of foreign language education.

Постановка проблеми. Круговерть подій, в яких доводиться діяти сучасній людині, спонукає педагогів до постійного оновлення форм і методів взаємодії з аудиторією, а також, в умовах змін та нових обставин, корегувати чи переосмислювати, давати «нове життя» традиційним.

Швеція – одна з провідних країн Північної Європи, в освітній системі якої апробуються новітні ідеї, підходи, які б відповідали запитам доби, потребам громадян, безперервно модернізується зміст іншомовної освіти. Ефективність шведської моделі іншомовної освіти підтверджується даними досліджень про рівень володіння іноземними мовами у Європі. Їх досвід є особливо корисним для тих країн, які знаходяться на етапі реформування власної освітньої стратегії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Шведська модель іншомовної освіти вже довгий період знаходиться у полі інтересів вітчизняних науковців (І. Біскуб, В. Давидова, А. Данильчук, Н. Єлагіна, Н. Кошарна, Л. Лук'янова, Н. Кузьменко, Б. Максимчук, Л. Мовчан, О. Огієнко, І. Онищук, Ю. Руднік, І. Харченко, С. Честакова, М. Тадеєва та ін.), які визнають її ефективність і, перш за все, розглядають перспективи її використання в Україні, з метою підготовки українських студентів і громадян до участі у програмах академічного обміну, комунікації під час проходження стажування чи практики закордоном.

Актуальності набувають дослідження, які аналізують педагогічну модель у ретроспективі застосування та розвитку, з потенційними викликами та недоліками.

З огляду на це, метою статті є проаналізувати сучасну тематику наукових дискусій у галузі іншомовної освіти у Швеції, що дало б можливість оцінити ефективність методів, які стали традиційними для шведської системи освіти, але можуть вимагати переосмислення в умовах соціальних змін і глобалізації; визначити передумови та фактори впливу на формування моделі іншомовної освіти Швеції.

Виклад основного матеріалу. Пристальна увага до іншомовної освіти у Швеції спостерігається з 20-х років минулого століття, коли індустріальний розвиток та прагнення економічного добробуту спонукали до виходу країни за межі власних кордонів. Іншомовна грамотність почала розглядатися як символ нової епохи в історії країни, яка активно вела торгівлю з Великобританією, Францією, США. Вивчення іноземної мови, що до того було привілеєм заможних, стало доступним для дітей робітників та тих, хто навчався у вечірніх чи недільних школах.

Поступово витісняючи французьку, англійська мова стала мовою міжнародного спілкування для громадян Швеції. Практико-орієнтований

підхід у навчанні був продиктований, перш за все, соціальними обставинами – іноземна мова переставала бути ціллю навчання, натомість вміння вести комунікацію з представниками різних країн і культур ставало пріоритетом.

Саме ці обставини сформувавши передумови для створення методики, в основі якої знаходиться комунікативний принцип іншомовного навчання, що повинно сприяти формуванню усного мовлення, передбачає володіння загальною іншомовною компетентністю, комунікативною іншомовною компетентністю, яка включає в себе лінгвістичну, соціолінгвістичну та прагматичну, та стратегіями іншомовного спілкування. Такі імперативи освіти дали поштовх для інтенсивного застосування технологій змістово-інтегрованого (контекстно-мовного) навчання *CLIL* та мовного занурення, які сьогодні є відмінною рисою освіти у школах Швеції.

Розквіт та широке визнання комунікативних технологій іншомовного навчання починається у 80-х рр. минулого століття [1, Р. 113]. Подальшого розвитку парадигма комунікативного методу навчання набула у програмах 1994 та 2011 рр. (Skolverket, 2011). Усне та писемне мовлення розглядали як складові комунікативної компетентності та її головними цілями, поряд із здатністю спілкуватися іноземною мовою у різних соціальних контекстах, відповідно до CEFRL [1, р. 114; 2].

Комунікативний підхід став альтернативою для тих педагогів іншомовної освіти, які вважали, що активна мовленнєва діяльність є запорукою опанування іноземною мовою, біхевіористів, для яких взаємодія знаходилася в основі методики формування навичок і пізнання. Практико орієнтований підхід у навчанні мав позитивний вплив, а його ефективність було підтверджено здатністю шведської молоді спілкуватися англійською мовою у різних соціальних контекстах [2]. У дослідженні М. Оскарсон (1995) зазначалося, що вчителі іноземних мов прагнуть розвивати практичні навички володіння мовою, соціокультурними обставинами її застосування у країнах, де нею говорять носії [3, р.300].

З 1995 р. програми з іноземної мови для загальноосвітніх шкіл визначили ключові пріоритети іншомовної освіти: формування комунікативних мовних навичок та міжкультурного розуміння. Критеріями модернізованих навчальних планів і програм стали: комунікативна та культурна спрямованість навчання; вивчення нелінгвістичних об'єктів за допомогою іноземної мови; відповідність європейським стандартам; орієнтування мовного матеріалу на практичну функціональність; набуття вміння сприймати та створювати повідомлення іноземною мовою; зосередження уваги на формуванні усних навичок та практичних аспектів володіння мовою.

Не зважаючи на переваги комунікативного методу, активна імміграція внесла певні корективи у його застосування у полікультурних групах. Виявилось, що іноземні учні можуть бути не готові до діяльності, яка

передбачає високий рівень свободи мислення, вираження власних думок. Як відмічає Г. Гофстеде, вихідці різних культур по різному проявляють себе – у полікультурних класах сучасному педагогу важко об'єднати аудиторію застосовуючи один метод чи технологію, не всі учасники групи виявляються готовими до інтерактивних видів діяльності, можуть формувати судження, чи діяти самостійно без чітких рекомендацій і контролю вчителя, який у їх рідній культурі сприймається як беззаперечний авторитет у винесенні суджень [4].

Отже, можна констатувати, що у процесі апробації, у системі іншомовного навчання Швеції відбувався пошук методів, які б могли адаптувати комунікативний принцип навчання до можливостей групи, де навчаються вихідці різних культур, поєднати різні методи з метою забезпечення інклюзивності освіти.

Наступним етапом у модернізації стратегії іншомовної освіти у Швеції стало визнання і підтримка мультилінгвізму. Як відмічають дослідники К. Фастер та К. Бардел, соціальний мультилінгвізм є ключовим фактором, що вплинув на необхідність трансформації методів і технологій у шведській освіті. Згідно даних Шведського інституту мов і фольклору 2023, у Швеції застосовують 200 мов [5, р. 9].

Пропорційно економічному зростанню та міжнародній інтеграції формується усвідомлення цінності мультилінгвізму, в школах починають вивчати не одну, а дві чи три іноземні мови. Визнання цінності володіння іноземними мовами відображено у показниках опитувань 2012 року – 45% шведів висловили думку про необхідність вивчення мінімум двох іноземних мов [5].

Соціальний розвиток та мультилінгвізм ініціюють виникнення ряду питань у шведському суспільстві щодо інклюзивного підходу в організації навчання, розширення форм взаємодії студента і вчителя, потенціал використання комп'ютерних технологій і, навіть, штучного інтелекту, створення інформального середовища навчання.

У такому контексті, розширюється проблематика досліджень шведський науковців за наступними напрямками: викладання для мультилінгвальної аудиторії; підготовка до міжнародного іншомовного спілкування (*international readership*); спонтанний та педагогічний транслінгвізм (*spontaneous and pedagogical translanguaging*), які виникають у процесі мультилінгвальної форми комунікації (використання декількох мов одночасно); переваги мультилінгвізму в освіті; підготовка до міжнародних іспитів на визначення рівня володіння іноземною мовою; використання мов меншин; роль літератури у іншомовній освіті; позашкільне навчання; розвиток міжмовної граматики.

На думку Л. Мовчан, важливим етапом в мовній політиці Швеції стало запровадження до змісту навчання іноземних мов соціокультурного компоненту, а «іншомовна освіта» почала включати комунікативний,

соціокультурний та особистісний розвиток учнів. Вітчизняні науковці теж визнають екстралінгвістичну функцію іноземних мов. Звернімо увагу на тлумачення М. Паласюк, який зазначає, що іншомовна компетентність людини містить сукупність компетенцій щодо володіння іноземною мовою в інтеграції з іншими знаннями, вміннями, навичками, які забезпечують здатність особистості розв'язувати проблеми, що виникають у професійному та соціокультурному середовищах [6, с.150].

Розширення кола завдань, покладених на іншомовну освіту, вплинуло на організацію та методику іншомовного навчання, головними ознаками якого стали: навчання з раннього віку, навчання протягом життя, використання технології змістово-інтегрованого (контекстно-мовного) навчання *CLIL*, мовного занурення, присутність інформального іншомовного середовища, застосування інформаційних технологій.

Отже, зміни у методиці викладання відбуваються пропорційно змінам цілей навчання. Актуальності набувають дискусії щодо стилю викладання під час занять з іноземної мови, доцільності використання рідної мови. Як відмічають науковці, за умов коли урок залишається єдиним середовищем іншомовної практики, особливо важливим стає максимальне її забезпечення. У дослідженнях зазначається, що згідно опитувань, лише 50% уроків проводяться виключно на англійській мові, а 20% відмітили, що їх вчителі досить часто говорять шведською на уроках іноземної мови. Застосування «монолінгвального принципу» ('monolingual principle') передбачає навчання виключно іноземною мовою [6; 8, с. 33-55].

Відтак, у професійних педагогічних колах, білінгвальне навчання на уроці іноземної мови мало своїх поціновувачів і навпаки, зазнало багато критики зі сторони тих, хто вважав, що воно несе негативний ефект на навчальний процес, основним завданням якого є формування комунікативних навичок, та навичок розуміння іноземної мови без перекладу. Монолінгвальний підхід став домінуючим у шведській моделі іншомовної освіти, а комунікативний підхід у навчанні іноземних мов складає основу європейської методики.

Важливо розмежовувати білінгвальність на уроці іноземної мови та білінгвальну освіту, яка набула широкої популярності у шкільній освіті та передбачає викладання немовних предметів іноземною мовою.

Програма білінгвальної освіти або змістово-інтегрованого навчання Content and Language Integrated Learning (CLIL) була розроблена ЄК на основі канадської освіти «занурення» («full/total immersion»), що передбачає інтенсивне застосування мови, що вивчається, та має на меті формування рівня компетентності наближеного до рівня носія мови, особливо в аспектах сприйняття та читання. CLIL-технології направлені на формування функціональної компетентності, де іноземна мова виступає засобом передачі інформації про предмет вивчення.

Одне з ключових питань розвитку шведської моделі іншомовної освіти формує зміст навчальних матеріалів. Увага, яку отримав соціокультурний компонент та визнання цінності всіх культур спонукали до переосмислення підходів укладання підручників, вчителів почали сприймати як амбасадорів англійської культури.

Соціальна підтримка мультилінгвізму стала фактором відходу від англоцентризму у шкільній освіті, поступово розширюючи іншомовне інформаційне поле за межі лише тих країн, де розмовляють англійською мовою. У характеристиці змісту навчальних матеріалів з'являються терміни *Inner Circle*, для опису матеріалів про життя і традиції англійських країн, де англійська мова є національною; *Outer Circle*, про культуру країн, де вона є офіційною мовою; *Expanding Circle*, де вона отримала широке розповсюдження та використовується у спілкуванні.

У 21 столітті, іноземна мова отримує новий статус – медіатора інтелектуального обміну. Перелік освітніх програм, представлених на інформаційних сторінках Стокгольмського університету, відображає вихід за межі вивчення мови як єдиної мети, і свідчить про суспільний запит на вивчення мови як способу взаємодії у полікультурному середовищі, включає наступну тематику: поглиблене вивчення соціолінгвістичних підходів до дво- та багатомовності; розширені дослідження у психо- та невролінгвістиці білінгвізму та вивчення другої мови; двомовність як освітня перспектива; критичні соціолінгвістичні підходи до вивчення бі- та мультилінгвізму; взаємодія, навчання і багатомовність; психолінгвістика білінгвізму та вивчення другої іноземної мови. На опанування програм відведеться 120-180 кредитів, а одного тематичного курсу – від 7,5 – 15 кредитів.

Форми іншомовного навчання є одним з актуальних питань в галузі іншомовної освіти. Високий рівень володіння іноземною мовою громадян Швеції зумовлений, перш за все, мовним середовищем, в якому розвивається людина. Постійний контакт з іноземною мовою забезпечується засобами масової інформації, обсягами іншомовного контенту на радіо та телебаченні, підтримкою програм академічного обміну з іншими країнами вже з середньої школи.

Незважаючи на ефективність освітніх програм з іноземної мови, у суспільстві виникають дискусії щодо того, що більшість занять організовані в позашкільні години. Діти дошкільного віку мають іншомовну практику ще до початку шкільного навчання, зокрема через прослуховування англійських програм та перегляд телепрограм. Приблизно половина телевізійних програм у Швеції – імпортовані з інших країн, серед яких англійські, зазвичай, є найбільш популярними. Фільми англійською мовою рідко дубльовані і зазвичай супроводжуються субтитрами, за винятком тих, що призначені для маленьких дітей.

Елементи глобалізації вплинули на стратегію вищої освіти та підсилили роль іноземних мов. Інклюзивність шведської системи надання освітніх

послуг заключається у можливості вибрати темп навчання – 25/50/75/100 %, у Стокгольмському університеті деякі курси доступні лише з інтенсивністю 100% (*English Bachelor's Thesis, English I, English II within the Teacher Education Programme for Secondary School and Upper Secondary School, English III for Primary School Years 4-6, English IV for teaching at Upper Secondary Schools including degree project*), а інші можна опанувати з інтенсивністю 25 чи 75%, проте і навчатися доведеться довше – інтенсивне навчання відбувається протягом трьох місяців, а повільне може тривати півроку. Незважаючи на обраний темп, студент повинен відвідувати не менше 75% занять. Для прикладу, курс “*Second Language Acquisition*» може тривати один місяць (за умови 100% інтенсивності) та два місяці (за умови 50% інтенсивності).

Гуманізація освіти є важливим критерієм стратегії іншомовного навчання, що відображено в системі оцінювання знань учнів. В умовах шкільної освіти, оцінювання проходять по бажанню вкінці п'ятого року навчання, проте, по закінченню 9-го класу, воно є обов'язковим. Результати оцінюються за школою з трьох показників – G (*Godkund*) для тих, хто пройшов випробування, VG (*uulgodkund*) – для тих, хто пройшов його з досягненнями у деяких аспектах, та найвищим показником MVG (*mycket udl godkand*) з особливими відзнакою.

У контексті глобалізації, мову визнано одним з головних засобів мирної комунікації, на яку покладено відповідальність за формування міжкультурної толерантності, взаємоповаги та взаємодії. Високий рівень професійної освіти, велика кількість мігрантів спонукають до запровадження стратегії навчання шведської мови як іноземної за системою п'яти курсів А, В, С, D та Е. Головними цілями під час навчання вважають опанування лексико-граматичними навичками, фонетичною компетентністю, практикою усного і писемного мовлення. Курс обсягом у 40 контактних годин передбачає заняття один раз в тиждень протягом семестру, у групі з 20-30 студентів.

Висновки. Беручи до уваги вище зазначене, можемо констатувати, що передумовами розвитку моделі іншомовної освіти Швеції є: історичний контекст, економічний прогрес, процеси глобалізації, встановлення соціального мультилінгвізму, розвиток інформаційних технологій, інтелектуальний обмін, формування гуманітарної ролі іноземної мови.

В умовах активної міграції та співпраці, на мову покладено екстра-лінгвістичні функції, зокрема: відповідальність за розвиток міжкультурної толерантності, гуманітарного світогляду, підтримка міжнародної взаємодії, популяризація національних інтересів у світі, культурно-інтелектуальний обмін, динамічний обмін науковими здобутками.

Вивчення кількох мов під час навчання у школах перетворюється на інструмент стратегії збереження мов національних меншин та культурного розмаїття Європи. Підтримка мультилінгвального простору з боку населення та держави створюють умови для інформального середовища пізнання, що

включає в себе: теле- і радіо ефіри різними мовами, доступ до періодики та літератури іноземною мовою, застосування іноземних мов для розширення особистого досвіду, формування мультилінгвального середовища у межах сім'ї, школи, професійного навчання, роботи, відпочинку.

Встановлено, що критеріями сучасної моделі іншомовної освіти Швеції є: відповідність змісту освіти суспільним реаліям, динамічність впровадження змін, гнучкість організації, критичне переосмислення цілей і завдань, адаптація до потреб населення, апробація світових тенденцій, створення нових принципів взаємодії, розвиток унікальних освітніх програм в основі яких знаходиться мова як засіб впливу на особистість та корекції поведінки.

Задля підвищення ефективності навчання, важливо розуміти можливості та перспективи використання тих моделей іншомовної освіти, які розвивають готовність до міжкультурної взаємодії, передають алгоритм поведінки для досягнення потрібних результатів у процесі комунікації з представниками інших культур. Звертаючись до позитивного європейського досвіду у формуванні іншомовної компетентності, ми усвідомлюємо слабкі сторони вітчизняної іншомовної освіти, активно апробуємо нову практику і підходи, організацію навчання, і визначаємо майбутню стратегію.

Перспективою подальших розвідок може стати проблематика формування і розвитку мультилінгвального простору в Україні, перехід від теорії до практики як ключовий критерій розвитку методики викладання іноземних мов, організація та впровадження методики викладання двох і більше іноземних мов у системі формальної і неформальної освіти.

Література:

1. Nilsson T., Harjanne P., Rosell Steuer P. Between theory and practice: foreign language teacher students' cognition of oral proficiency and grammar teaching in Sweden. *Apples: Journal of Applied Language Studies*. 2019. Vol. 13(1). P. 113–131.
2. Balke Gudrun. Multilevel Factor Analysis of Proficiency in English As a Foreign Language. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, Chicago, IL, 3-7 April. Chicago, 1991.
3. Oscarson Mats. A National Evaluation Programme in the Swedish Compulsoty School: Assessment of Achievement in Foreign Languages. System. 1995. Vol. 23. P. 295–306.
4. Hofstede G. Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions, and Organizations across Nations, Thousand Oaks. CA: Sage, 2001.
5. Fuster C., Bardel C. Translanguaging in Sweden: A critical review from an international perspective. 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/377897301_Translanguaging_in_Sweden_A_critical_review_from_an_international_perspective.
6. Паласюк М. Формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів вищих технічних закладів освіти. Людинознавчі студії. Серія: Педагогіка: збірник наук. праць Дрогобицького державного пед. ун-ту імені Івана Франка. Дрогобич, 2014. Вип. 29, Ч. 1. С. 144–154.
7. Cummins, J. Pedagogical translanguaging: Examining the credibility of unitary versus crosslinguistic translanguaging theory. *OLBI Journal*, 12, 2022, 33–55.
8. Svensson Pär. Perspectives on the Teaching of English in Swedish Upper-secondary Education. URL: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:861968/FULLTEXT01.pdf>.

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 4(38) 2024

9. Мовчан Л. Г. Формування іншомовної лексичної компетентності студентів Швеції. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2016. Вип. 2(39). С. 147–149.

10. Руднік Ю. Навчання іноземних мов в школах Швеції: організаційний дискурс. Імідж сучасного педагога. 2013. № 4. С. 33–36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/isp_2013_4_11.

11. Огієнко О. І. Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах: монографія / за ред. Н. Г. Ничкало. Суми: Еллада-S, 2008. 444 с.

References:

1. Nilsson, T., Harjanne, P., & Rosell Steuer, P. (2019). Between theory and practice: foreign language teacher students' cognition of oral proficiency and grammar teaching in Sweden. *Apples: Journal of Applied Language Studies*, 13(1), 113–131 [in English].

2. Oscarson, Mats. (1995). A National Evaluation Programme in the Swedish Compulsory School: Assessment of Achievement in Foreign Languages. *System*, 23, 295–306 [in English].

3. Balke, Gudrun. (1991). Multilevel Factor Analysis of Proficiency in English As a Foreign Language. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association. Chicago [in English].

4. Hofstede, G. (2001). *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions, and Organizations across Nations*, Thousand Oaks, CA: Sage [in English].

5. Fuster, C., & Bardel C. (2024). Translanguaging in Sweden: A critical review from an international perspective. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/377897301_Translanguaging_in_Sweden_A_critical_review_from_an_international_perspective [in English].

6. Palasiuk, M. (2014). Formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti u studentiv vyshchikh tekhnichnykh zakladiv osvity [Formation of foreign language communicative competence among students of higher technical educational institutions]. *Liudynoznavchi studii. Seriya: Pedagogika - Humanities studies. Series: Pedagogy*, 29, 1, 144–154 [in Ukrainian].

7. Cummins, J. Pedagogical translanguaging: Examining the credibility of unitary versus crosslinguistic translanguaging theory. *OLBI Journal*, 12, 2022, 33–55. [in English].

8. Svensson, Pär. Perspectives on the Teaching of English in Swedish Upper-secondary Education. Retrieved from <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:861968/FULLTEXT01.pdf> [in English].

9. Movchan, L. H. (2016). Formuvannia inshomovnoi leksychnoi kompetentnosti studentiv Shvetsii [Formation of foreign language lexical competence of Swedish students]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya: Pedagogika. Sotsialna robota - Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social work*, 2(39), 147–149 [in Ukrainian].

10. Rudnik, Yu. (2013). Navchannia inozemnykh mov v shkolakh Shvetsii: orhanizatsiinyi dyskurs [Teaching foreign languages in Swedish schools: organizational discourse]. *Imidzh suchasnoho pedahoha - The image of a modern teacher*, 4, 33–36. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/isp_2013_4_11 [in Ukrainian].

11. Ohienko, O. I.; Nychkalo, N. H. (Ed.). (2008). *Tendantsii rozvytku osvity doroslykh u skandinavskykh krainakh [Trends in the development of adult education in the Scandinavian countries]*. Sumy: Hellas-S [in Ukrainian].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>